

Απαντήσεις

A) Σύμφωνα με το δοκιμιογράφο, κάποιος επισκέπτης από το παρελθόν, αν μπορούσε να μεταφερθεί στο παρόν, θα εκπλήσσονταν σφόδρα από την ταχύτητα που ως κύριο χαρακτηριστικό της μηχανής έχει επεκταθεί και στον άνθρωπο. Πράγματι, η γενικευμένη χρήση της μηχανής έχει συμβάλλει στην αύξηση της παραγωγικότητας, στη μείωση του χρόνου παραγωγής και του κόστους των προϊόντων, ευνοώντας τον καταναλωτισμό, καθώς πολλά ελκυστικά προϊόντα έχουν καταστεί προσβάσιμα στις πλατιές λαϊκές μάζες. Αλλά και ο άνθρωπος στην προσπάθειά του να καλύψει τις ολοένα και αυξανόμενες βιοτικές του ανάγκες, υπερεργάζεται, καθώς μια μόνο έντιμη εργασία δεν αποδεικνύεται αρκετή. Έναγχος και ασθμαίνων επιδίδεται στο αέναο κυνήγι του χρόνου τον οποίο και συμπιέζει. Η συμπίεση αυτή οδηγεί τελικά στη φθορά της ψυχής, αφού μέσω της ταχύτητας ουσιαστικά ο άνθρωπος δραπετεύει από τον εαυτό του. 127 λ.

B1.

Αποτελεί κοινό τόπο η διαπίστωση ότι σε σχέση με το παρελθόν οι καθημερινές ανάγκες του ανθρώπου έχουν πολλαπλασιαστεί. Οικογένεια, διαμονή, διατροφή, ενδυμασία, σπουδές, επικοινωνία και ψυχαγωγία είναι μερικές από αυτές και ασφαλώς για την ικανοποίησή τους το άτομο πρέπει να υπερεργάζεται. Ιδιαίτερα η ψυχαγωγία στα αστικά κέντρα είναι πια απαραίτητη, ως αντίδοτο στο άγχος και την πίεση που απορρέουν από τους ταχύτερους ρυθμούς. Ωστόσο όμως, η ψυχαγωγία έχει καταστεί μαζική, απρόσωπη, αλλά και δαπανηρή, δεδομένου του εμπορευματικού της χαρακτήρα. Έτσι, λοιπόν, το άτομο αδυνατώντας να ικανοποιήσει αυτές τις ανάγκες, θυσιάζει τον ελεύθερο χρόνο του, τον οποίο εξανεμίζει με μια δεύτερη ή και τρίτη συμπληρωματική εργασία. 105 λ.

B2. A) Η τέταρτη παράγραφος αναπτύσσεται : α) **με τη μέθοδο των παραδειγμάτων**, κάτι που είναι φανερό στο τμήμα που περιέχεται σε παρένθεση (π.χ. μια δαντέλα ή μια χαλκογραφία). Δίνονται δηλαδή παραδείγματα προϊόντων που η κατασκευή τους θα απαιτούσε χρόνο και κόστος. Β) **με τη μέθοδο της σύγκρισης αντίθεσης**. Αυτό γίνεται φανερό καθώς στο πρώτο μέρος η αναφορά γίνεται στο παρελθόν και το δεύτερο μέρος, που αναφέρεται στο παρόν. Από τη μεταξύ τους σύγκριση, προκύπτει η τεράστια διαφορά ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν που κυριαρχεί η μηχανή.

B) Συνυποδηλωτική χρήση των λέξεων:

για να **συμπιεστεί** ο χρόνος/ με την ψυχή **στο στόμα/ πλούσιο** σε βιώματα/ εργασίες για τις **ελεύθερες** ώρες

B3.

Συνώνυμα: φανταστούμε= υποθέσουμε, ονειρευτούμε, οραματιστούμε //Γνώμη= άποψη, εκτίμηση, κρίση δουλεύει= εργάζεται //επαρκεί = φτάνει //σημερινού= σύγχρονου, τωρινού

Αντώνυμα: ταχύτητα # βραδύτητα, // αφθονίας # έλλειψης, στέρησης // λογική # παράλογη, παράδοξη, τρελή, //συμπιέσει # χαλαρώσει, λασκάρει, τεντώσει // αποστρέφεται # αγαπά, αρέσκεται, επιθυμεί

B4.

A) Η γλώσσα του κειμένου:

Ως **προς τη σύνταξη** έχει κανείς να προσέξει την περισσότερο σύνθετη δομή των προτάσεων (κάτι που επιτυγχάνεται με τη μεγαλύτερη χρήση του υποτακτικού λόγου σε αντίθεση με τον παρατατικό λόγο), ενώ, από την άλλη πλευρά ο μέσος αναγνώστης οφείλει να εξοικειωθεί και με το σε μεγάλη έκταση **αφηρημένο λεξιλόγιο** του δοκιμίου. Παράλληλα, ωστόσο, διακρίνουμε στο δοκίμιο κάποια προφορικότητα στην έκφραση και κάποια οικειότητα στο ύφος (ερωτήματα, χρήση α' πληθυντικού προσώπου), χαρακτηριστικά που οφείλονται στη διάθεση του δοκιμιογράφου να επικοινωνήσει άμεσα με τον αναγνώστη

B) Επιχείρημα:

1^η προκείμενη: Στους χρόνους μας ο άνθρωπος έγινε πολύ απαιτητικός, και χρειάζεται πάρα πολλά πράγματα (μετά το πλυντήριο το διαμέρισμα, και έπειτα το αυτοκίνητο)

2^η προκείμενη; Η απόκτηση αυτών των πραγμάτων με έντιμο τρόπο απαιτεί πολλά χρήματα τα οποία μια μόνο δουλειά αδυνατεί να προσφέρει.

Συμπέρασμα: Επομένως πρέπει να κάνει και μια δεύτερη δουλειά στον ελεύθερο χρόνο προκειμένου να ικανοποιήσει αυτές τις ανάγκες.

Αξιολόγηση: Ο συλλογισμός **είναι έγκυρος** γιατί το συμπέρασμα προκύπτει κατά λογική αναγκαιότητα από τις προκείμενες. Ταυτόχρονα **είναι και αληθής** γιατί το περιεχόμενο των προκείμενων ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Επομένως είναι **λογικά ορθός** (απόδειξη).

Ως προς το είδος των προκείμενων είναι **κατηγορικός** και ως προς τη συλλογιστική πορεία είναι **επαγωγικός**.

Γ1.

«Το άγχος των νέων και οι δυνατότητες καταπολέμησής του»

Αναμφίβολα, η είσοδος της μηχανής στην παραγωγική διαδικασία και γενικά στη ζωή του ανθρώπου, είχε θετικές επιδράσεις. Τον απάλλαξε από δύσκολες και βαριές εργασίες, του πρόσφερε μέσα και δυνατότητες για καλύτερη διαβίωση και γενικά βελτίωσε θεαματικά το βιοτικό του επίπεδο, αυξάνοντας δραστικά τον ελεύθερο χρόνο του. Υπό το πρίσμα μιας τέτοιας θεώρησης οι μηχανές θα μπορούσαν να θεωρηθούν ευεργετικές για την ανθρωπότητα.

Όμως μια πιο προσεκτική θεώρηση μας δείχνει ότι η μηχανή, υποδούλωσε το δημιουργό της, αναγκάζοντάς τον να κινείται στους ρυθμούς της. Έτσι λοιπόν ο σύγχρονος άνθρωπος συμπαρασύρεται στους γρήγορους ρυθμούς, σε μια ζωή που τείνει να μηχανοποιηθεί. Ηθικά αφυδατωμένος και συναισθηματικά αποξηραμένος, προσπαθεί να σταθεί όρθιος στο σκληρό και ανταγωνιστικό κόσμο που επιβλήθηκε από τη γενικευμένη χρήση των μηχανών. Διαπίστωσε ότι ο ελεύθερος χρόνος αποδείχθηκε φενάκη και το καταναλωτικό του όνειρο χάρτινος πύργος.

Επιπρόσθετα, η ανεμελιά, η χαλαρότητα, η ψυχική ηρεμία και το αίσθημα της ασφάλειας, προϋποθέσεις απαραίτητες για την ψυχική υγεία του ανθρώπου έχουν παραχωρήσει τη θέση τους στο ψυχοφθόρο άγχος που εμφανίζεται έντονο κυρίως στη νεολαία.

Το άγχος θα το περιγράψαμε ως ένα «σφίξιμο στην καρδιά», ως μια θηλιά γύρω από το λαιμό, ένα αίσθημα δυσφορίας, ένα απροσδιόριστο βάρος που συνοδεύει το σύγχρονο άνθρωπο και δεν του επιτρέπει να νιώσει χαρά ή ευχαρίστηση και να απολαύσει τις μικροχαρές της ζωής. Το άγχος κατά κανόνα συνοδεύεται και από αδικαιολόγητη αγωνία, από αδιόρατο φόβο και πεσιμισμό. Πολλές φορές συνοδεύεται και από ψυχοσωματικά συμπτώματα.

Οι νέοι στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν ευνοϊκές προϋποθέσεις για το μέλλον, ρίχνονται από νωρίς στη μάχη για τη ζωή, κατά κανόνα φερέλπιδες, ωστόσο όμως η έλλειψη προοπτικών και η αδηλότητα του μέλλοντος, συνθλίβει τα όνειρά τους οδηγώντας τους στην απόγνωση. Στερούνται την παιδικότητα και περικυκλώνονται από το άγχος. Άγχος, για την εμφάνισή τους, για τη σχολική επίδοση, για την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο, για το επάγγελμα, για τον έρωτα, για το αύριο. Δε γελούν, δε διασκεδάζουν παρά μόνο ρηγά με κυρίαρχο το στοιχείο της εκτόνωσης, δε διεκδικούν και δεν επαναστατούν. Απεναντίας περιφέρονται συνοφρυωμένοι και κατηφείς με τη θλίψη και την απογοήτευση ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους.

Πολλές φορές το άγχος μεταβιβάζεται στους νέους από τις προσδοκίες που επενδύουν πάνω τους οι γονείς. Οι περισσότεροι νέοι εσωτερικεύουν τη θλίψη και την απογοήτευση, που προκύπτει από την αδυναμία τους να ικανοποιήσουν τις γονεϊκές αξιώσεις και οδηγούνται σε ψυχικό μαρασμό. Ενίοτε το άγχος εκδηλώνεται με την αδιαφορία για την εμφάνιση και τη διατροφή και συνοδεύεται από οργισμένα ξεσπάσματα υστερίας. Οι διαταραχές στον ύπνο είναι αγχωτικό σύμπτωμα, ενώ και η καταφυγή στο κάπνισμα και στο αλκοόλ από πολλούς ερμηνεύονται ως προσπάθειες καταπολέμησης του στρες και του άγχους.

Πολλοί θεωρούν το άγχος σύγχρονη μάστιγα, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν είναι ανίκητη. Το αντίδοτο για την καταπολέμησή του βρίσκεται στην αλλαγή του τρόπου ζωής και στον επαναπροσδιορισμό του σκοπού της ζωής. Χρειάζεται δηλαδή μια διαμετρικά αντίθετη

φιλοσοφία και στάση ζωής από αυτή που σήμερα επιβάλλεται στους νέους. Το υλιστικό πρότυπο και το καταναλωτικό μοντέλο, αποδείχθηκαν συνταγές αποτυχημένες. Πρέπει να μειώσουμε τους ρυθμούς, να τους καταστήσουμε ανθρώπινους και να επαναφέρουμε το συλλογικό πνεύμα. Μόνο έτσι θα αναζωπυρωθεί η ελπίδα για ένα καλύτερο και ασφαλέστερο αύριο.

Από την πλευρά της η πολιτεία οφείλει να αφουγκραστεί τις αγωνίες των νέων και να φροντίσει να δώσει λύση στα προβλήματά τους. Να μετατρέψει το σχολείο από πεδίο αδυσώπητου ανταγωνισμού σε χώρο γόνιμης συνεργασίας, προσφέροντας στους νέους ευκαιρίες ουσιαστικής μόρφωσης, αλλά και ανάδειξης των ιδιαίτερων κλίσεων και δεξιοτήτων τους. Χρέος επίσης της πολιτείας είναι να εδραιώσει το κοινωνικό κράτος και να καταπολεμήσει έμπρακτα την ανεργία, ώστε να διαγραφούν ευοίωνες επαγγελματικές προοπτικές. Η ιατρική κοινότητα και οι ψυχολόγοι, επίσης, μπορούν να συνδράμουν το έργο της καταπολέμησης του άγχους με συμβουλές και υποδείξεις. Τέλος, η θρησκεία μπορεί πάντα να αποτελεί το σίγουρο αποκούμπι και σημείο αναφοράς για την ισορροπία του ατόμου, όταν το άγχος θεριεύει.

Συμπερασματικά, λοιπόν, μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι αγχογόνοι παράγοντες της εποχής μας είναι πολλοί. Ιδιαίτερα σήμερα που η χώρα μας παλεύει με νύχια και δόντια για να αποφύγει τη χρεοκοπία και να πάρει παράταση ζωής. Χρέος όλων μας είναι να υιοθετήσουμε συμπεριφορές και πρακτικές που θα μας απομακρύνουν από το άγχος και θα επαναφέρουν την ελπίδα, το γέλιο και τη χαρά στη ζωή μας.

Στάθης Παπακωνσταντίνου